

Силабус навчальної дисципліни
«Культура мовлення сучасної молоді: порушення норм чи пошук самовираження»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціалізація	035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
Освітньо-професійна програма	Іспанська мова і література, друга іноземна мова, переклад
Статус дисципліни	Вибіркова дисципліна
Мова навчання	Українська
Семестр	II
Кількість кредитів ЄКТС	3
Форма підсумкового контролю	залік
Викладач	доктор філологічних наук, проф. Баган М.П.
Анотація навчальної дисципліни	<p>Навчальна дисципліна «Культура мови сучасної молоді: порушення норм чи пошук самовираження» ознайомлює студентів із нелітературними формами сучасної української мови, навчає їх об'єктивно сприймати переваги й недоліку сленгу, аргю, суржику, віртуальної форми спілкування. Це посприє більш цілісному сприйняттю різних тенденцій у розвитку української мови, її стильового розмаїття.</p> <p>Дисципліна спрямована на розширення світогляду й фахових компетентностей студентів, навчає їх більш ретельно й вдумливо добирати мовні засоби, а також дотримуватися етики в спілкуванні з носіями різних соціолектів.</p> <p>Навчальна дисципліна передбачає участь студентів у соціолінгвістичних опитуваннях, інтерактивний психолінгвістичний аналіз їхнього неофіційного спілкування. Чимало уваги приділено питанню вербальної психорегуляції сучасної молоді, пошуку ефективних засобів самовираження у різних комунікативних ситуаціях. Опанування курсу «Культура мови сучасної молоді: порушення норм чи пошук самовираження» важливе для підготовки вправних і вискоєфективних філологів.</p>

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	90 год., зокрема: лекції – 10 год. практичні – 20 год. самостійна робота – 60 год.
Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни	Студенти повинні знати лексичні, граматичні, синтаксичні, орфоепічні норми української літературної мови; вміти користуватися словниками, відмінювати слова, аналізувати походження слів, добирати стилістичні засоби відповідно до умов спілкування.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Мета вивчення дисципліни – розширити уявлення студентів про соціальну диференціацію сучасної української мови, удосконалити їхні професійні компетентності спілкування в різних комунікативних ситуаціях.

Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)

Курс спрямований на розвиток у студентів таких загальних компетентностей:

ЗК 1. – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. – Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. – Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. – Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. – Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 10. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. – Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Дисципліна зорієнтована на набуття таких фахових компетентностей:

ФК 2. – Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 9. – Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та французькою і другою іноземною мовами.

ФК 11. – Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК 12. – Здатність до організації ділової комунікації.

ФК 13. – Здатність використовувати системні знання мови для аналізу та синтезу ідей, застосовувати системні знання сучасних філологічних і перекладознавчих студій в професійній діяльності.

ФК 21. – Здатність представляти результати наукового дослідження, дотримуючись правил академічної доброчесності; ефективно і компетентно брати участь в різних формах ділової та/або наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі гуманітарних наук.

ФК 22. – Продуктивно працювати самостійно або у команді, розуміти і поважати різновид та мультикультурність, забезпечуючи, таким чином, соціальну взаємодію та залучення до здорового способу життя.

Чому можна навчитися (результати навчання з дисципліни)

Знати особливості соціальної диференціації мови, специфіку молодіжного мовлення; мінімізувати негативний вплив сленгу і суржику на комунікативний образ мовця.

Уміти ідентифікувати негативні явища сучасного українського комунікативного простору; добирати засоби відповідно до ситуації мовлення; передбачати вплив власного мовлення на сприймачів.

Вміти знаходити спільну мову з представниками різних соціолектів.

Правильно добирати засоби в конфліктних комунікативних ситуаціях.

Дбати про збереження ідентичності української мови, захищати її від зовнішніх деструктивних впливів.

Навчальна логістика (тематичний план)

Змістовий модуль 1. Проблеми соціальної диференціації мови

1. Мова молоді як окремий соціолект сучасної української мови.
2. Поняття культури мови та її роль у суспільстві.

Змістовий модуль 2. Форми сучасного молодіжного мовлення

3. Сленг як особливий соціолект сучасної молоді.
4. Суржик – патологія чи норма українського комунікативного простору.
5. Проблема англізації сучасного українськомовного комунікативного простору.
6. Історія арго в українській лінгвокультурі.

Змістовий модуль 3. Психолінгвістичні проблеми сучасного молодіжного спілкування

7. Лайка та альтернативні форми мовленнєвої психорегуляції
8. Етикет сучасного молодіжного спілкування
9. Культура спілкування молоді в інтернеті
10. Мовна гра як особлива форма самовираження та впливу на аудиторію
11. Лінгвопсихологічна проблема слів-паразитів та способи її розв'язання
12. Комунікативна агресія і проблема булінгу у молодіжному спілкуванні
13. Категорія оцінки у молодіжному мовленні: традиції і новаторство

Система оцінювання результатів навчання

Система оцінювання результатів навчання студентів для дисципліни «Культура мовлення сучасного перекладача» має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	Аудиторна та самостійна навчальна робота студента Модульна контрольна робота (МКР)	50 50

Форми та критерії оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

після кожного змістового модуля студентам буде запропоновані тестові завдання відповідно до прослуханих лекцій. Крім того, студенти матимуть змогу брати участь у різноманітних мовних змаганнях, що теж впливатиме на показник семестрового оцінювання. У підсумку за семестр на лекціях студент може здобути 50 балів і 50 балів за МКР.

- підсумкове оцінювання _____ залік _____

Організація оцінювання (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою програмою навчальної дисципліни форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіка оцінювання):

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (авдиторна робота та самостійна робота) здійснюється в 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання тестових завдань, невідвідування лекційних занять позначаються «0».

Наприкінці вивчення навчального матеріалу напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за авдиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Вона оцінюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Ці оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

- «відмінно» – 50 балів;
- «добре» – 40 балів;
- «задовільно» – 30 балів;
- «незадовільно» – 20 балів;
- Нез'явлення на МКР** – 0 балів.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Політика курсу

Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зобов'язані відвідувати аудиторні заняття, виконувати завдання з самостійної роботи і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Якщо студенти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми, терміни відпрацювання пропущених занять із навчальної дисципліни узгоджує з викладачем.

Під час роботи над усними/письмовими завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.

Рекомендована література

Основна:

- Баган М., Навальна М., & Істоміна А. Індивідуальні вербальні коди спонтанної емоційної психорегуляції сучасної української молоді. *PSYCHOLINGUISTICS*. 2022. 31(2). вилучено із <https://psycholing-journal.com/index.php/journal/article/view/1286>
- Баган М. П. Конотації зоонімів у сучасному молодіжному мовленні і традиційній українській лінгвокультурі: константи і динаміка сприйняття. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія*. 2021.

- Вип. 1 (45). С.51-57. <http://visnyk-philology.uzhnu.edu.ua/article/view/244945>
3. Баган М. П. Англiзацiя сучасного українськомовного комунiкативного простору: причини, основнi вияви та наслiдки. Українська мова. 2020. № 1. С.38–53.
 4. Александрова О. В. До питання про особливості соціолекта молоді. Науковий вісник Південноукраїнського національного пед. університету ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки. 2013. № 16. С. 11-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvprpu_2013_16_4
 5. Цар І. Українське повсякденне мовлення в міському молодіжному середовищі: структура і функціонування. 2018. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Tsar_Ivanna/Ukrainske_povsiakdenne_movlennia_v_miskomu_molodizhnomu_seredovyschi_struktura_i_funktsionuvannia/
 6. Грабовий П. М. Український молодіжний сленг: сучасна картина світу. Київ; Умань, 2010.
 7. Фурса О. С. Український молодіжний сленг як динамічний феномен: Стан та перспективи досліджень, мовні контакти, галузі сленгу. Київ: Альфа друк, 2008. 52 с.
 8. Столяр М. Ю. Молодіжний сленг у постмодерній українській прозі: прагмалінгвістичний аспект: автореф... канд. фіз.-мат. наук. Одеса, 2018. 22 с.
 9. Масенко Л.Т. Суржик: між мовою і язиком. К., 2011.
 10. Тараненко О. Українсько-російський суржик: статус, тенденції, оцінки, прогнози. *Мовознавство* 2008. № 1. С. 14–30.
 11. Труб В.М. Явище «суржику» як форма просторіччя в ситуації двомовності. *Мовознавство*. 2000. № 1. С. 46–57.

Додаткова:

1. Сібрук А.В., Добровольська Л.А., Яковлєва А.А. Український молодіжний сленг. Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 3), February 12, 2021. Pisa, Italian Republic: NGO European Scientific Platform. P. 51–54.
2. Пиркало С. В. Сленг: ненормативно, але нормально. Київ: Наукова думка, 2002. 50 с.
3. Ставицька Л.О. Короткий словник жаргонної лексики української мови. Київ: Критика, 2003. 334 с.
4. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : [навч. посіб.] / за заг. ред О. Сербенської; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів: Світ, 1994. 152 с.
5. Дзедзелівський Й. О. Укр. бурсацько-семінарський жаргон серед. ХІХ ст. На мат-лі повісті «Люборацькі» А. Свидницького. «Studia slavica» (Budapest), 1979, t. 25, fasc. ¼.